

Yusuf Atılgan'ın Anayurt Oteline Lacancı Bir Bakış -Zebercet Karakterinde Arzu Sorunsalı-¹

Yakup ÖZEN²

Öz: Psikanaliz kuramının doğuşu etkileyen faktörlerden biri insan yapısının anlamlandırılmak istenmesidir. Bu kuramın daha da anlamlı olabilmesi adına sanat ve edebiyat alanlarından faydalandığı görülür. Avusturyalı psikolog olan Sigmund Freud bu kuramı daha anlaşılır hâle getirilmesi adına Antropoloji, Edebiyat ve kültür ile ilişki kurup, geniş bir külliyattan faydalanarak, histeri ve nevroza bağlı hastalar üzerinde çalışıp, bu kuramı geliştirmiştir. Aydınlanma çağı etkisinde materyalist bir dünya görüşüne sahip olan Freud, yaptığı çalışmalar neticesinde, insanın gerçekçi bir felsefe ile açıklanabilen ilkeler çerçevesinde hareket ederek, özünde maddi bir sistem olduğunu ifade eder. Freud'un psikanaliz kuramında yaptığı çalışmaları tekrardan okuyup, yorumlayarak psikanaliz kurama yön veren bir diğer isim ise Fransız psikanalist Jacques Lacan'dır. Lacan, Freud'un psikanaliz kuramında yaptığı çalışmaları ele alarak, bu kuramın daha anlaşılabilir hale gelmesini amaçlamıştır. Lacan, insanın varlık sorunsalı bakımından eksik olduğunu ve eksiklik ekseninde yapılandığı belirterek, insanın hayatı boyunca kendisinde bulunan bu eksikliği tamamlamak amacıyla birçok farklı yol izlediğini anlatmaktadır. Ancak Lacan, kaybolan arzunun insanda büyük bir travmaya yol açtığını ve bir daha asla bulunamayacağını söyler. Bu kayıp Arzu nesnesi ve varlık sorunsalı bakımından Lacan, insan yapısını imgesel simgesel ve gerçeklik olmak üzere üç aşamaya ayırarak incelemektedir. Bu çalışmada Yusuf Atılgan Anayurt Otelini Lacanyen psikanaliz kuramı çerçevesinde değerlendirilecektir. Romanın ana karakteri olan Zebercet karakterinin yaşadığı eksiklik Lacanyen Arzu kavramından hareketle ele alınarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Jacques Lacan, Sigmund Freud, Psikanalist Kuram, Kültür.

Abstract: One of the factors affecting the birth of psychoanalytic theory is the desire to make sense of the human structure. In order to make this theory more meaningful, art and literature were utilized. Sigmund Freud, an Austrian psychologist, developed this theory by establishing a relationship with anthropology, literature and culture in order to make this theory more comprehensible, making use of a wide corpus, working on patients with hysteria and neurosis, and developing this theory. As a result of his studies, Freud, who had a materialist worldview under the influence of the Age of Enlightenment, stated that man is essentially a material system, acting within the framework of principles that can be explained by a rational philosophy. Another name that gave direction to psychoanalytic theory by rereading and interpreting Freud's work in psychoanalytic theory is the French psychoanalyst, Jacques Lacan. Lacan aimed to make this theory more understandable by addressing Freud's work in psychoanalytic theory. Lacan states that human beings are incomplete in terms of the problem of existence and are structured on the axis of incompleteness, and that human beings follow many different paths throughout their lives in order to complete this deficiency in themselves. However, Lacan says that lost desire causes a great trauma to the human being and can never be found again. In terms of this lost object of desire and the problem of existence, Lacan analyzes the human psyche by dividing it into three stages: imaginary, symbolic and reality. In this study, Yusuf Atılgan's *Hotel Anayurt* will be analyzed within the framework of Lacanian psychoanalysis theory. The

¹ Bu Çalışma III. Dil Kültür ve Edebiyat Öğrenci Sempozyumun' da bildiri olarak sunulmuştur.

² Ahi Evran Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Lisans Öğrencisi, E-posta: yakupozenx@gmail.com / ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-1025-9712>

deficiency experienced by Zebercet, the main character of the novel, will be analyzed based on the Lacanian concept of Desire.

Keywords: Jacques Lacan, Sigmund Freud, Psychoanalytic Theory, Culture.

Giriş

Bilinçdışı kavramının gelişiminde bireyin içinde bulunduğu kültür ve toplumun yapısı büyük rol oynamaktadır. Psikanaliz kuramının kurucusu olan Sigmund Freud, psikanaliz kuramının gelişim sürecinde; Antropoloji, Politika, Kültür ve Edebiyat ile ilişki kurarak geniş bir külliyattan faydalanır. Freud, psikanaliz kuramının daha ayrıntılı hale gelebilmesi için edebi eserlerde yer alan karakterleri kendi çalışmaları kapsamında araç olarak kullanır. Freud çalışmalarını ilk kez yazar-eser-okur ekseninde ele alarak sanatçının yaşadığı hayatı, yetiştiği çevrenin koşulları, eğitim durumu, cinsel komplekslerini vb. biyografik verilerden ve sanatçının ürettiği yapıtlardan yola çıkarak bu durumun kurgulanmasını ve kurgudan yararlanılarak eserlerin tekrardan yorumlanması adına psikobiografik bir tür belirler.

Sanatçılar kendi kişiliklerinin ortaya çıkmasından rahatsız olmuşlar, sanat eleştirmeleri de sanat ve yapıta bu şekilde yaklaşmanın doğru olmadığını görüşünü savunmuşlardır. Söz konusu bu yaklaşımın kişinin özel yaşamına saygısızlık ilkesinden hareketle ahlakçı görüş fikrine ve bunun yanı sıra bu olayların bilinmesinin yapıtın anlaşılmasında katkıda bulunamayacağı noktası ulaşmaktadır. Sanatçıdan sanat yapıtına ilişki kuran kuramın yanı sıra psikanaliz kuramı insan zihninin yapısı ile ilgili çalışmalarda barındırmaktadır. Yine Freud tarafından temelleri atılan psikanaliz öğretisi, başta Carl Gustav Jung ve Alfred Adler olmak üzere bu öğreتيye katılan araştırmacıların çoğu Freud'un fikirlerinden ayrılarak farklı yönlerde gelişmiştir.

Freud, insan zihnin yapısı ve işleyişine ilişkin görüşlerini nevroza ve özellikle histeri ile ilgili problemleri olan hastalar üzerine yaptığı çalışmalar üzerinde geliştirmiştir. Materyalist ve mekanik bir dünya görüşüne sahip olan Freud, insan ruhunun bilimsel bir şekilde ele alınarak çözüme kavuşabileceğini düşünmüştür.

Freud'dan farklı daha farklı bir yol izleyerek kendi kuramını oluşturan Carl Gustav Jung, bilinçaltı kavramını, "toplu bilinçaltı" ve "objektif bilinçaltı" olmak üzere ikiye ayırır. Jung, "objektif bilinçaltı" olarak adlandırdığı bu alanın, insanlık âleminin ortak bir mirasının bulunduğu metaforik düzlemi ifade eder. Bu düzlemin içinde "arketip" olarak adlandırdığı bazı oluşumlar vardır. Jung, bu oluşumların, günlük hayatlarda ortaya çıkan durumuna ise "kompleks" adını vermiştir. Jung'a göre bu arketipler, insan yapısında soya çekimle kazanılan

ve doğum anında bazı imgelerden ziyade daha çok belirli deneyimleri, belirli bir biçimde yapı sallaştırmaya yönelik eğimlerdir.

Freud'un ve Jung' un çalışmalarından farklı bir yol izleyerek, Psikanalist kurama yeni bir bakış açısı kazandıran bir diğer önemli ise Alfred Adler'dir. Adler, "Bireysel Psikoloji" adını verdiği bu kuramında, çocuğun içinde bulunduğu olumlu veya olumsuz koşulların kişilik üzerinde etkili olduğunu ifade eder.

Freud'un öğrencileri arasında yer alan ve onun nevroz ile ilgili çalışmalarını izleyip, nevrozu farklı bir bakış açısı ekseninde değerlendirerek bu kurama yeni bir görüş getiren bir diğer isim ise Karen Horney'dir. Horney, *Çağımızın Tedirgin İnsanı* adlı eserinde nevrozun içinde korkular ve savunmalar barındırdığını ve bunların tümünün kültürel etki olarak bilinen, standart sapmalar gösterdiğini ifade eder.

Psikanalist kuramı sosyolojik bağlamda ele alarak bu kuramı geliştiren Erich Fromm, toplumsal yapıların bireyler üzerinde etkili olduğunu belirtir. Fromm, bireylerin psikolojik durumlarının toplumsal ve ekonomik koşullardan bağımsız olmadığını belirterek, toplumun değerleri ve ekonomik yapıları, bireylerin duygusal ve psikolojik yönlerine etki ettiğini söyler.

Freud'un yaptığı çalışmaları tekrardan inceleyip, yorumlayarak psikanalist kurama yeni bir tartışma ortamı getiren Fransız psikanalist Jacques Lacan, Freud'un ortaya attığı bu fikirleri felsefi ve metaforik bir yaklaşım ekseninde geliştirmiştir. Lacan, geliştirdiği bu eksen etrafında kuramını oluşturarak, İnsan varlığının eksik olduğunu ve bu eksiklik ekseninde yapılandığını belirterek, insanın hayatı boyunca kendisinde eksik olarak hissettiği arzu nesnesini aramakta olduğunu söyler. Ancak Lacan insanın kendisinde eksik olan bu kayıp arzunun asla bulanamayacağını söyleyerek bu kayıp arzunun insan için büyük bir travma olduğunu belirtir. Bu çalışmada Yusuf Atılğanın Anayurt Otelini Lacanyen psikanaliz kuramı çerçevesinde incelenerek Zebercet Karakterinin Arzusu üzerinde durulacaktır.

Arzu Kavramı

Lacan'ın arzu kavramını anlamak için arzu talep ve ihtiyaç kavramları arasındaki ayrımı bilmemiz gerekir. İhtiyaç bireyin biyolojik olarak yaşadığı eksikliklerden doğar. Bu eksiklikler temelde içgüdülerle ilişkilidir. Durum değişikliğinde bu eksiklikler tatmin edilip yatıştırılabilmektedir. Çocuk bu eksikliklerini giderebilmek için ötekine (anneye) muhtaç olmaktadır. Çocuğun bu biyolojik eksikliklerini karşılayan öteki, çocuğa varoluşu ile birlikte sevgiyi de aşılacaktır. Böylece çocuk temel biyolojik ihtiyaçların yanı sıra zaman zaman

sevgi ve ilgiye de ihtiyaç duymaktadır. Çocuğun annesiyle kurduğu bu karşılıklı bağ “özneler arası alışveriş sisteminin “ oluşmasını sağlar.(Cebeci, 2009: 286)

Arzu ise bu temel ihtiyaçların ötesinde olan yani doyurulmayacak, yatıştırılmayacak olan eksikliklerdir. Lacan, öznenin bu eksiklik üzerinde yapılandığını ifade ederek “*doğrusunu isterseniz, insanın arzusunun nesnesi yoktur.*” (Fink, 2022: 80) bu eksiğin hiçbir yeri zaman dolduramayacaktır. Lacan bu eksiğe ve arzuya neden olan boşluğa “nesne a, objet petit a, object little a” o ismini vermiştir. Her ne kadar nesne kelimesi geçse de buradaki nesne doldurulmayacak olan boşluğu ifade etmektedir.

Buradaki eksiklik özneye gerçek bir varlığın nesnesini düşündürmektedir. Buda özneye arzunun tamamlanacağı hissiyatını vermektedir. Eksikliğin olmadığı dönem ise “ödüpal öncesi “ dönem olan imgesel dönemdir. Bu dönemde çocuk Öteki(anne) ile bir bütünlük içerisinde ve anneye çocuk arasında eksiksiz ortak bir ilişki mevcuttur. S. Freud uygarlığın huzursuzluğu adlı eserinde bu döneme ait durumdan şöyle bahsetmektedir.

“Bu ilksel ben-duygusu pek çok insanın ruhsal yaşamında varlığını —az ya da çok- sürdürse bile, bu duygu olgunluk çağının daha dar ve daha keskin sınırlı ben-duygusunun yanında, sanki bir çiftin diğer parçası olarak yer alacaktır; bu duyguya uygun imgesel içerikler de, dostumun "okyanussal" duyguyu açıklarken bahsettiği, evrenin tümüne bağlı olma ve sınırsızlık duygusu olacaktır.” (Freud,2011: 26)

Lacan Freud’un bahsettiği bu ödüpal öncesi dönemi imgesellik adıyla isimlendirmiştir. İmgesel dönem çocuğun henüz yasalarla tanışmadığı dil öncesi dönemdir. Bu dönemde öteki ise gelecekte sürekli aranılacak ve ismine Lacan’ın arzu diyeceği nesnedir. Oidipus kompleksi simgesel dönem geçişinin sağlayıcısıdır. Bu dönemde baba ile çocuğun, öteki ile arasındaki bağ kesilmeye başlar. Öteki(anne), çocuğun tüm ihtiyaçlarını karşıladığı için ister istemez ilerde doyurulamayacak olan sonsuz bir nesnenin peşine çocuğu düşürür.

Çocuk ötekinin arzu nesnesi olacağı yanılgısına kapılır. Çocuk, ötekinin arzusunun kendisi değil de babasının olduğunu anladığı zamanda hissettiği arzuları bastırmaya çalışacaktır. Bastırılan bu arzular ile birlikte bilinçdışı kavramı ortaya çıkacaktır. Baba yasası ile tanışmasının ardından çocuk yasayı getiren baba ile özdeşlemeye başlar. Bunun yanında dilin ve kültürün düzenine girmeye başlayacaktır (Lacan, 2022: 139). Ancak bu özdeşim ile bir takım psikolojik sorunlara yol açmasının yanı sıra Ödipten ayrışma da başlayacaktır.

Lacan (2022: 139)’a göre bu ilkelin kendini aynı atanın yeniden yaşam bulmuş biçimi olarak görmesini ve hatta güncel insanda bile kişiliklerin dönüşümlü olarak yeniden ortaya çıktığı inancını yaratan, aynı simgesel özdeşim işlevidir. Babanın işleviyle ilgili bu türden simgesel

özdeşim işlevinde karmaşalara maruz kalmak, öznelere üzerinde süregelen bir psikolojik sorunun nedeni olarak görülebilecek olan Ödipten ayrılmaya yol açar.

Yasaya tabi olan özne, yaşadığı toplumun yasaları ve kurallarına uymaktadır. Lacan SÜPEREGO kavramının bu dönemdeki simgesel yasalarla ilişkili olduğunu savunmaktadır. Yasa, özneliği düzenleyip disipline sokan simgesel bir yapıya karşılık gelmektedir. Yasanın bu yapısının süper ego ile ilişkisi bakımından sorunsal bir tarafı da bulunmaktadır. Lacan, süper egoyu mantıksız, kör, saf bir zorunluluğa ve zorbalığa gelen bir yapı olarak tanımlamaktadır. (Bilik, Hekimoğlu, 2023: 99) Süper egonun anlamsız bir yasa olduğunu savunana lacan, kendisini ancak dilde gösterebildiğini ve ancak sansür yoluyla yapabildiğini belirtir. Öznenin bilinçdışı arzusunun, gösterenler, sürçmeler kekelemeler vb. durumlarda gösterebilmektedir. Bunun nedeni ise süper egonun özneye uyguladığı sansürdür. Bu bağlamda süper ego her ne kadar yasalara tabii ise de süper ego imgesel boşluğun oluşturduğu anlam boşluğunu doldurmak için toplum bilincinde istemsizce oluşmuştur. “Lacan, süper egonun zorunluluk olduğunu söylemektedir.” (Bilik, Hekimoğlu,2023: 99-100). Lacan süper egonun öznenin ahlak yapısı şekillendirdiğini ifade ederek öznenin içinde konuşan iç ses olduğunu ve bunun öteki ile ilişkili olduğunu söylemiştir. Lacan öznenin içinde bulunduğu bu durumun özneye suçluluk hissi yarattığını, öznenin hissettiği bu suçluluk hissi ilerde Nevrotik sonuçlara yol açabilir. Psikotik bireyler, ötekinden kopmayarak, kastre olmadıkları için jouissance ’ın evresinde yaşamaya devam eder. Psikotik bireylerin içinde bulunduğu durum “*fallik jouissance*” olarak adlandırılır. Ancak bu durum Nevrotikler’ de farklıdır. Nevrotik bireyler, bulunduğu toplumun nevrozunu ortak yaşadığı için sadece konuşarak ve düşleyerek jouissance’ ı yaşayabilir. (Lacan, 2022; 43-44) Lacan, Jouissance’ ı tanımlarken bu kavramı dürtülerle ilişkilendirerek, jouissance’ ın haz ilkesinin ötesine geçerek öznenin acıyı deneyimlemesine sebep olduğu şeklinde tanımlar. (Bilik, Hekimoğlu,2023: 91) Lacan, Obsesif Nevrotik öznelere düşünmenin ve hayal etmenin onlara tuhaf bir heyecan veren ve o heyecan veren üst benlik sesleri olduğunu söyler. Bu üst benlik sesleri, düşünmenin heyecan verici olduğu şeyleri yapması için Nevrotik özneye emir verdiğini belirterek bunu “*Jouis*”(Zevk Al) olarak ifade eder.

Nevrozu oluşturan mekanizma bastırmadır. Psikotikler bütün kirli çamaşırlarını oraya atabilecekken Nevrotikler de ise böyle bir durum yoktur. Nevrotikler bu tarz şeyleri hem kendilerinden hem de başkalarından gizli tutmaktadırlar. Bunu ise bastırma mekanizması ile yaparlar. Lacan “*bastırılan ne algı ne de duygulanımlardır, bu algularla ilgili düşüncelerdir*” anlayışını sürdürerek bilinçdışının bastırılan bu düşüncelerle oluştuğunu yani gösterenlerle ifade edilmesi dışında başka bir şey olmadığını söyler (Fink,2022: 160-161).

Zebercet 'in Arzu Sorunsalı

Zebercet; 33 yaşında olup babasından kalma bir oteli işletmektedir. İşlettiği otelde çalışan olarak sadece ortalıkçı kadın vardır. Zebercet daha küçükken kömür sobasını boşaltmakta olan babasının yanına gider ve defter almak için babasından 25 kuruş ister. Zebercet 'in “*hadi baba geç kaldım*” (Atılgan,2022: 16) demesi üzerine babası “*Patlama oğlum şu küllü atayım. Ananın karnında yedi ay nasıl durdun*” (Atılgan,2022: 16) diyerek zebercede tepki gösterir. Romanda buna benzer bir tepki annesinden görmektedir. Zebercet okul dönüşü mutfakta marul doğrayan annesinin yanına giderek karnının acıktığını söyler. Annesi ise “*Şimdi pişer yemek sabret biraz. Ne oğlan! Karnımda bile sabredemedi dokuz ay*”. Diyerek Zebercede sert tepki göstermektedir. Annesinin ve babasının bu tepkileri zebercette varoluşu ile ilgili bir suçluluk duygusu yaratmasının yanı sıra ötekiyle (anne) yaşadığı bu olumsuzluklar kendisinde eksik olan arzu nesnesinin belirsizliğine yol açmaktadır.

Zebercet işletmesini yaptığı Anayurt Otelinde koltuğunda oturup gazetesini okuduğu sıra otelinde çalışan ortalıkçı kadını izlemektedir. “*Zebercet koltuğunda oturup gazete okuyordu; bir ana dönüp baktı: diz çöküp eğilmiş kalçaları, kıcı uzun donunu germiş, kabarık; silerken, dizleri üstünde gelirken ağır ağır kıpırdıyor, inip kalkıyor. Başını gazeteye çevirdi*”. (Atılgan, 2022: 19) Zebercet daha sonrasında yatmaya gittiği sıra önce ortalıkçı kadının odasının önünde duraksadığını ve daha sonrasında güçlükle uyumaktadır. Uyurken ise rüyasında askerlik yaptığı uzak kentin genel evinde çalışan kadını görmekte ve o kadının ortalıkçı kadın ile özdeşleştirmektedir. “*Zebercet yatmaya giderken kadının odası önünde duraksıyor, yatağında döne döne güç uyuyordu. Askerliğini yaptığı uzak kentin genelevdeki o uzun boylu kadını görüyordu düşlerinde; ikisi birbirine karışıyordu*.” (Atılgan,2022: 19) Zebercet burada askerliğini yaptığı sıra uzak kentin genelevindeki kadını arzulamaktadır. Fakat bu arzusunu bastırmaktadır. Ancak gazete okuduğu sıra ortalıkçı kadının bedenini gözetlemesi onda bastırdığı arzusunun bilinçdışında ortaya çıkmasına ve bununla birlikte rüyalarına girmesine neden olmaktadır. Nitekim Lacan bir düşüncenin bastırılmasının onun hareketsiz kalacağı anlamına gelmediğini, ilişkili diğer düşüncelerle bağlantılı olduğu zaman rüyalarda semptomlar kendini göstermenin peşinde olduğunu (Fink,2022: 162) söyleyerek Zebercet 'in bu durumunu özetlemektedir.

Romanın devamında ise Zebercet, gece kalkıp ortalıkçı kadının odasına gider ve ortalıkçı kadını taciz etmeye başlar. Taciz ettiği sıra ortalıkçı kadını uyandırır ve kadını cinsel ilişkiye girmeye zorlar. “*Kapıyı kapadı yaklaştı, bitişik odaya girdi, ışığı yaktı. Sıcaktı, örtüsüz uyuyordu; gömleğini sıyrılmış. Kapıyı kapadı, yaklaştı düğmelerini çözdü, memelerini*

avuçladı; dolgun, gergin sarstı. Kadın kıpırdamadı 'geldin mi dayı? Dedi uykusunda. Bir daha sarstı; 'uyansana kız! Gözlerini açıp doğruldu: kalkiyom ağa. 'kalkma öte git biraz.' Yatağın ötesine kayarken zebercet 'in çıplak göğsüne, kısa donunun önündeki kabarıklığa baktı; arkasını dönüp yattı, yatağa girdi, sırtüstü çevirdi.' (Atılğan, 2022: 19) ortalıkçı kadınla girdiği cinsel ilişki sırasında Zebercet 'in kadını hareket ettirmeyişi Zebercette Nekrofil (ölü sevicilik) görülmektedir. Lacan, Obsesyon Nevrotik öznenin üst benlik sesleri ona düşünmenin onun heyecan verici olduğu şeyleri yapmasını emredebildiğini söyler. Bu emirleri ise "Jouis(Zevk Al)" olarak formüle eder. Üst benlik, öznenin bilinçaltındaki bastırılmış ötekinin tatmin edilmesini emreder. Tatmin edici bulunan bu deneyim benlik düzeyinde değildir. Yani bu emirlere boyun eğdiğinde kendisi için değil Ötekini elde etmek amacıyla olur. (Fink,1999: 184) Zebercet in ise ortalıkçı kadın ile ilişkiye girmesinin sebebi ise yukarıdaki bahsedildiği üzere üst beninin tatmine ulaşma isteğidir. Buradaki Üst ben ise Zebercet in bilinçaltında bastırıldığı genelevde çalışan kadındır.

Zebercet 'in arzuladığı bir diğer kadın ise gecikmeli Ankara Treniyle gelen kadındır. Bu kadın otele gelir bir gün konaklanır ve gider. Otele gelen bu kadının kaldığı oda ise Zebercet 'in doğduğu ve daha sonraları intihar edeceği 6 numaralı odadır. Zebercet 'in annesi ölmeden önce "oğlum zebercet ben ölünce olur olmaz kimselere vermesin bu odayı." (Atılğan,2022: 12) diyerek bu 6 numaralı odayla ilgili vasiyetini söylemiştir. Zebercet romanın devamında ısrarla kadını beklemektedir. Kadını beklerken ise odasının ışığını hiç söndürmemiştir, ancak kadın, o günden sonra otele hiç uğramamıştır. Romanında devamında ise Zebercet, kadının unuttuğu havlu ile kadını özdeşleştirir." Gece lambası yanıyordu donunu karyola demirine asıp havluyu yatağa serdi, yastığı çekti, abandı. Soluya inleye uzun uzun geldi. Otel sessizdi. Önündeki ıslaklığı silip havluyu demire astı; donunu giydi"(Atılğan, 2022: 69). Zebercet 'in havlu ile kendini tatmin etmesinin nedeni ise kadına olan arzudur. Kadının gelmeyeceğini anladığı zaman ise kadının unuttuğu havlu ile kadını özdeş tutarak kadını düşler. Lacan, nevroitik kişilerin bu durumunu şöyle açıklar: " Görülmüş olan, ama sadece erkeğin tarafında görülmüş olan, erkeğin objet a ile olduğu ve cinsel ilişkinin bütün gerçekleşmesinin düşleme götürüldüğüdür. Bu elbette nevroitikler' de Görülmüştür." (Lacan, 2023:100). Zebercet, gerçekleştirdiği bu düşleme eylemi sayesinde kadına olan hazzını tamamlayarak tatmine ulaşır.

Zebercet, simgesel dönemde babasıyla yaşadığı olumsuzluklar nedeniyle babasıyla bir özdeşim kuramamıştır. Bunun sonucunda ise zebercette eşcinsel eğilimler gözükmemektedir. Zebercet 'in eşcinselliğe olan eğilimi ise Horoz dövüşü sırasında tanıştığı Ekrem olan ilgisidir. "kirpikleri uzun burnunu ucu az kalkık, dudakları ayrıktı. Bir erkekle otele gelenler gibi değildi; yakınlığı,

soğukkanlılığı kuşkusuzdu, içtendi.” (Atlıgan,2022: 63) Zebercet ‘in Ekrem’e olan bu içtenlik hissi eşcinsellik eğilimini desteklemektedir. Zebercet Ekrem ile birlikte vakit geçirip sinemaya gitmektedir. Sinemadan sonra ise otele çağırarak ister ancak bunu yapamamaktadır.

Zebercet ‘in ortalıkçı kadınla ilişkiye girdikten sonra haz arayışını tamamlayıp daha sonra kadını öldürmesi, gecikmeli Ankara treni ile gelen kadına olan arzusunu tatmin etmek için kadını düşleyerek kadının otelde unuttuğu havlu ile kendini tatmin etmesi sonucu dürtülerini tatmine ulaştırmaktadır. Bu dürtülerin tatmine ulaşması zebercette ölüm dürtüsünü tetiklemiştir. Romanın sonunda ise Zebercet intihar etmektedir.

Sonuç

Psikanaliz kuram insanın karmaşık yapısını çözümlenmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Zamanla bu kurama yönelenler düşünürler tarafından insanın yapısı farklı bir biçimde ele alınarak yorumlanmıştır. Bu kuramla ilgili düşünürlerden birisi ise Fransız psikanalist Jacques Lacan’dır. Lacan, psikanalist kurama felsefi bir anlam yükleyerek, bu kurama yeni bir bakış açısı kazandırarak Lacanyen psikanaliz kuramını oluşturmuştur.

Bu çalışmada Lacan’ın Arzu kavramından hareketle Zebercet ‘in arzusunun değerlendirilmesi yapılmıştır. Zebercet, imgesel ve simgesel dönemde düzgün bir gelişim süreci geçirememesi onu hem cinsel sapkınlığa, hem de arzu nesnesinin ne olduğuna ilişkin belirsizliğine yol açmıştır.

Zebercet, dış dünyadan kopuk bir şekilde bilinci ile çatışma halindedir. Bilinçaltında bastırdığı arzuların esir olarak yaşayarak hayatını sürdüren Zebercet, imgesel ve simgesel dönemde kendi benliğini oluşturamamıştır. Kendi benliğini oluşturamayan Zebercet, bilinçaltında bastırdığı arzulara kendini teslim ederek, bastırdığı arzuları tatmin etmeye çalışarak yaşamaktadır.

Kaynakça

Atlıgan, Y. (2022). *Anayurt Oteli*. İstanbul: Can Yayınları.

Bilik, M, Z; Hekimoğlu, E, C, D. (2023). “Psikanalizin Etiği ve ‘Göz Alıcı’ Antigone” (Ed. Prof. Dr. Tülin Gençöz). *Freud’dan Lacan’a Vaka incelemeleri ve Psikanalitik Değerlendirmeler*. Ankara: Nobel Akademik Yayınları.

Cebeci, O. (2009). *Psikanalitik Edebiyat Kuramı*. İstanbul: İthaki Yayınları.

Fink, B. (2022). *Lacancı Psikanalize Klinik Bir Giriş*. (Çev. Özgür Ögütçen). İstanbul: Axis Yayınları.

Freud, S. (2011). *Uygarlığın Huzursuzluğu*. (Çev. Haluk Barışçan). İstanbul: Metis Yayınları.

Lacan, J.(2022). *Psikanalizin Temel İlkeleri*. (Çev. Mutluhan İzmir). Ankara: Çolpan Kitap.

Lacan, J. (2023). *Yine / Hala*. (Çev. Murat Erşen). İstanbul: Metis Yayınları.

Extended Abstract

One of the factors affecting the birth of psychoanalytic theory is the desire to make sense of the human structure. by making use of a large corpus, and by working on patients with hysteria and neurosis. In order to make this theory more meaningful, art and literature were utilized. Sigmund Freud, an Austrian psychologist, developed this theory by establishing a relationship with anthropology, literature and culture in order to make this theory more comprehensible, Freud first focused his studies on artists and works of art in the context of the author-work-reader axis. According to this theory he developed, the author's living conditions, educational status, sexual complexes, illnesses and subconscious. Enabled the author to construct the work of art and to reinterpret the work of art based on this fiction. Freud, who had a materialist worldview under the influence of the Age of Enlightenment, stated that man has a material system in his structure acting within the framework of principles that can be explained by a scientific and rational philosophy. Carl Gustav Jung is another important name who, following a different path from Freud, brought a new view to this theory. Jung, like Freud, accepts the existence of the subconscious. However, he defines this concept in a different way than Freud. Jung first divides the concept of subconscious into two: collective subconscious and objective subconscious. Then Jung says that this area, which he calls as the objective subconscious, expresses a metaphorical plane in which there is a common heritage belonging to the human world. Jung named the parts formed within this plane as archetypes. Another important figure that brought a new view to this theory by following a different path from Jung's archetype and Freud's psychoanalytical studies is Alfred Adler. In this theory, which he called Individual Psychology, Adler, while discussing the development of the child, says that the positive and negative conditions in which the child lives are effective on the personality. Another important name among Freud's students who followed his work and brought a new view to this theory is Karen Horney. Following Freud's work on neurosis, Horney approaches the concept of neurosis in a different context. Horney says that neurosis contains fears and defense mechanisms and that all these are standard deviations that are cultural influences. Another important figure who brought a new view to the psychoanalytic theory that developed on the axis of different views was Erich Fromm. Fromm, unlike other thinkers, interpreted this theory in a sociological context. According to Fromm, the economic and social conditions in which individuals live affect the emotional and psychological aspects of individuals. Last but not least that gave direction to psychoanalytic theory by rereading and interpreting Freud's work in psychoanalytic theory is French psychoanalyst Jacques Lacan. Lacan aimed to make Freud's work in

psychoanalytic theory more comprehensible by addressing it on the axis of philosophical metaphorical and linguistic meaning. Lacan states that human beings are incomplete in terms of their existence and are structured according to the axis of incompleteness, and that human beings act with the goal of wanting to complete this deficiency in themselves. Acting in line with this goal, human beings resort to many different ways throughout their lives in order to fulfill this deficiency in themselves. However, Lacan says that this lost desire leads to a great loss in human beings and that this loss can never be found again. In terms of this lost object of desire and the care of existence, Lacan analyzes the human structure by dividing it into three stages. These are the imaginary, the symbolic and reality respectively. In this study, Yusuf Atılgan will be analyzed *Anayurt Otel* within the framework of Lacanian psychoanalysis theory. The deficiency experienced by Zebercet, the main character of the novel, will be analyzed based on the Lacanian concept of Desire.